TITLE

1. पंचलक्षणीटीका।
2. आत्मतत्त्ववादः।
3. मंगलवादः।
4. ज्ञानस्वप्रकाशतावादः।

శ్రీమహాగణపతయే నమః సాధ్యస్య న సామానాధికరణ్యం యస్యేతి త్రిపద వ్యధికరణో బహువ్రీహిః తతో భావే ష్యఞ్ అత్ర యస్యేత్య
త్ర షష్ఠ్యర్థః ఆధేయత్వం తస్య నఞర్థేఽత్యంతాభావేఽన్వయః సాధ్యస్యేత్యత్ర షష్ఠ్యర్థః ఆధేయత్వం తస్య నిరూపకతా సంబంధేనాధికరణేఽన్వ
యః తథా చ సాధ్యనిష్ఠాధేయతా నిరూపకాధికరణాభిన్నాధికరణనిరూపితవృత్తిత్వాభావవానితి సమాసవాక్యార్థః యన్నిష్ఠాధేయ
తానిరూపకాధికరణత్వాభావాధికరణం సాధ్యమితి విగ్రహవాక్యార్థః। అథవా సమానమధికరణం యస్య సః సమానాధికరణః తస్య
భావస్సామానాధికరణ్యం సాధ్యస్య సామానాధికరణ్యం సాధ్యసామానాధికరణ్యం తదస్య భావస్సాధ్యసామానాధికరణ్యం నఞో
మధ్యనిపాతః షష్ఠ్యర్థాదికం పూర్వవత్ ఏవం చాత్ర కల్పేఽత్ర వ్యంసకాద్యాదిత్యత్రాతివ్యాప్తిః। సమానమధికరణం యస్య తస్యభావస్సామానా
ధికరణ్యం సాధ్యస్య తత్ సామానాధికరణ్యం సాధ్యసామానాధికరణ్యం తన్న భవతీతి భావబోధకనఞో మధ్యనిపాతః సాధ్యశబ్దః సాధ్యవ
త్పరః పంచమ్యర్థః ప్రతియోగిత్వం తస్య భేదేఽన్వయః భేదస్యాధికరణే ఇతి సాధ్యవైయధికరణ్యే న సమాసయోస్తు భేదః। సాధ్యవైయధికర ౧
ణ్యమిత్యత్రాపి విభిన్నమధికరణం యస్యేతి బహువ్రీహిస్తతః ష్యఞ్ తదంతేన సాధ్యాదితి పంచమ్యంతేన సమాసః పంచమ్యర్థః ప్రతియోగి
త్వం సాధ్యపదం సాధ్యవత్పరం ప్రతియోగితాయాశ్చాన్వయస్తు తద్భిన్నేతరేతరత్వేయం సాధ్య ఇత్యుభయలక్షణవాక్యార్థః। అసమానాధికరణమితి।
సమానశబ్దః శైవాలాధికరణవాచీ న సమానమసమానం అసమానమధికరణం యస్యేత్యత్ర యచ్ఛబ్దః సాధ్యపరః షష్ఠ్యర్థః ఆధేయత్వం

అసమానాధికరణపదేన సాధ్యపదస్య బహువ్రీహిం స్ఫుటీకృత్యైవ ప్రదర్శితః తత్రాన్యపదార్థః శైవాలాది ఎవంచ శైవాలాదినిష్ఠాధేయతా
నిరూపకాధికరణతావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాక భేదవదధికరణనిరూపితాధేయతావత్త్వమితి విగ్రహవాక్యార్థః సాధ్యనిష్ఠాధేయతాని
రూపితాధికరణతావన్నిష్ఠ భేదప్రతియోగ్యధికరణవృత్తిత్వమితి వృత్తివాక్యార్థః। యదధికరణేతి। సమానం న అధికరణం యస్యేతి త్రి
పదబహువ్రీహిః సమానశబ్దః శైవాలాద్యధికరణపరః అనంతరం బహువ్రీహిస్తు పూర్వవత్ యత్తదర్థో విపూర్వవత్ ఎవంచ శైవా
లాద్యధికరణనిష్ఠభేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతాధికరణతానిరూపితాధేయతావత్త్వమితి విగ్రహవాక్యార్థః వృత్తివాక్యార్థ
స్తు సాధ్యనిష్ఠాధేయతానిరూపితాధికరణతావచ్ఛిన్నభేదాధికరణావృత్తిత్వం ఎవంచ నోక్తదోషః। విశిష్టైకార్థరూపతానామనుపస్థి
తవిశేష్యతాశ్రయత్వాత్ తదనుపపత్త్యా తజ్జ్ఞానానుపపత్త్యా ఇదంచ విగ్రహవాక్యార్థపర్యాలోచనయా బోధ్యం వృత్తివాక్యార్థపర్యా
లోచనే తు ముఖ్యవిశేష్యతాశ్రయత్వమేవ లభ్యతే। నను వ్యధికరణవ్యాప్యవృత్తిహేతుతావచ్ఛేదకభిన్నసమవ్యాప్తతావచ్ఛేదకహేతు
తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నలక్షణాసంగతేరాహ అవ్యాప్తిరితి। నను ఉభయాత్మకవ్యాప్తేః కేనచిత్సంబంధేన పక్షవిశేషణకహేతౌ వైశిష్ట్యజ్ఞానం కా
రణమత ఆహ యతతాననుగమేతి। సాధ్యనిష్ఠేతి। సమానమధికరణం యస్యేతి బహువ్రీహిః తతోఽభావే ష్యఞ్ సామానాధికరణ్య
ప్రత్యభావే సామానాధికరణ్యం సాధ్యే అసామానాధికరణ్యం యస్యేతి పునర్బహువ్రీహిః షష్ఠ్యర్థః ప్రతియోగిత్వం తథా హి పారిభా

పికం అనన్వితాం ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యత్రాతివ్యాప్త్యాపత్తేరిత్యాశయేనాహ తత్ప్రతియోగికేతి। ఏవం చ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకకోటిప్రవి
ష్టయత్కించిదధికరణావృత్తిత్వేన కాలాదినిష్ఠాధేయత్వం ప్రతియోగిత్వపదార్థః ఫలితః తస్య తదధికరణరూపయత్తదాధేయస్వనిష్ఠాధేయత్వ
నిరూపకత్వసంబంధేనాన్వయః సాధ్యనిష్ఠసామానాధికరణ్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకకోటిప్రవిష్టాధికరణానిరూపితవృత్తిమాన్
సాధ్యసామానాధికరణ్యపదార్థః తస్యైవ తత్ప్రకారతాశ్రయవృత్తిత్వాల్లక్షణే అస్మిన్కల్పే లక్షణాధిక్యం। నను యత్పదార్థః ప్రతియోగి
పక్షే విరుద్ధహేత్వాభాసేదత్తా ఇతి వక్తవ్యం లక్షణేయం అపనయప్రయోజనం అతివ్యాప్తేరపి నాస్తిత్వమేవంభూతం వ్యాఖ్యానం నిరర్థకమితి చేన్న ధూ
మవాన్ వహ్నేరిత్యత్రాతివ్యాప్తిరభావేపి స్వరూపసంబంధేన వహ్న్యధికరణత్వహేతుకే ధూమసాధ్యకవ్యభిచారిణ్యాతివ్యాప్తేః
సామానాధికరణ్యస్య సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన విశేషితత్వాత్తాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నం యత్సామానాధికరణ్యం తన్నిష్ఠప్రతి
యోగితాకాభావస్య సాధ్యనిష్ఠత్వేపి తాదృశాభావప్రతియోగిధూమసామానాధికరణ్యస్య వహ్నిష్ఠత్వేపి హేతావసత్వాత్
అప్రసక్తేస్తు యత్పదార్థస్తాదృశాభావప్రతియోగిత్వాశ్రయః లక్షణేపి ఏవం చ ప్రకృతహేతురపి లక్షణఘటకతాదృశవృత్తిత్వా
ధికరణమితి నాతిప్రసంగ ఇతి దిక్ అనుపపత్తేరితి అవ్యాప్తేరితి భావః లక్షణసమన్వయస్తు వహ్నిః పర్వతమహానసచత్వరాన్యతమత్వ
ధూమవద్వృత్తిత్వవిశిష్టతత్తద్వ్యక్తివిషయతాసంబంధేన జ్ఞానత్వాత్తదన్యతమసాధ్యకధూమాదిహేతావవ్యాప్తేః అత్రైవాపి సంబం

దేనాహంత్వధికరణావృత్తిత్వాభావస్య ధ్వనిష్ఠాం న భవతీతి స్వశబ్దేన ధూమరూపహేతుధర్మతామశక్యేతి శైవాలాదిరేవ గ్రాహ్యః తథా చలక్షణానమన్వయః। సమవాయిత్వాదిరితి। జాతిరితి హేతునోక్తః అగ్రిమపరిష్కారేణ వారణీయోగాత్। ఫలితార్థమాహేతి శబ్దార్థానాం సంభవాత్ అనిరూపకత్వమాహేతి అస్మదాపర్యాప్త్యాదో ధ్వనిష్ఠాధేయతావ్యాపకతానిరూపకతాభావే ప్రతీయతే నత్వేనుపయుక్తః పర్వతీయధూమాదివృత్తిత్వావ్యాప్తివారణంతు వ్యాపకతావచ్ఛేదకఘటితతత్త్రయయుక్తలాఘవాన్నిరూపకత్వసామాన్యాభావస్య లక్షణే నివిష్టత్వేన భవత్యేవేత్యయం గ్రంథోऽపి బిత్తర ఏవేతి చేన్న నిరూపకత్వసామాన్యాభావస్య ఏతదాపర్యాప్త్యభావత్వాత్ ననుకథం వాఙ్మాత్రలిఙ్గవ్యాప్త ఇతి చేన్న అసా ధ్వనిష్ఠాధేయతావచ్ఛేదకశబ్దేన ధ్వనిష్ఠాధేయతాత్వనిరూపకపరః త్వేతీయాద్యర్థో ऽపర్యవచ్ఛిన్నత్వం అథవా నిరూపకత్వసామాన్యాభావస్య నివేశోऽపి కపిసంయోగాశ్రితత్వాదితత్త్వావ్యాప్తిః సంయోగస్యావ్యాప్యవృత్తిత్వేన తన్నిష్ఠాధేయతానిరూపకత్వస్య పర్యాప్త్యవృత్తితయా తదభావసత్త్వేऽపి తేన వృక్షవృత్తిత్వస్యాహేత్వాదిదోషమనస్యాత్రధాఽవాప్తిపరిహారాయ సాధ్యనిష్ఠాధేయత్వానిరూపకాధికరణపదార్థః స్వయమేవ వాచ్యః స చ కపిసంయోగవద్వృత్తే సాధ్యనిష్ఠాధేయత్వనిష్ఠనిరూపితత్వసంబంధేనావచ్ఛేదకవిశిష్టాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతాధికరణం కపిసంయోగాభావవత్త్వాదితద్వృత్తిసంయోగనిష్ఠాధేయతానిరూపితత్వసంబంధేన వృక్షరూపావచ్ఛేదకవిశిష్టాభావేతి ప్రతీతిసాక్షికాభేదః న సాధ్యనిష్ఠాధేయత్వనిష్ఠః

అపి తు నిరూపితత్వసంబంధేన గుణాదివిశిష్టాభావస్య ధూమనిష్ఠాధేయత్వనిష్ఠః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతాధికరణం గుణాదీతి నావ్యాప్తిః
ఏవం చ వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్రావ్యాప్తిస్సుసంగతేతి సాధ్యనిష్ఠాధేయత్వత్వవ్యాపకత్వబోధనం నను వాచ్యావ్యదయమర్థః కథం లభ్యత
౨ ఇతి చేచ్ఛృణు అనిరూపకత్వపదేన సాధ్యనిష్ఠాధేయత్వనిష్ఠః నిరూపితత్వసంబంధేనావచ్ఛేదకవిశిష్టాభావో బోధ్యః । అథవా సా
మాన్యధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతాత్వతిరిక్తేతి మతే ప్రసిద్ధానుమానావ్యాప్తిః వహ్నినిష్ఠప్రవృత్త్యవచ్ఛిన్నాధేయతానిరూపకాధికరణం
గుణాదిరేవ సంభవతీతి తన్నిరూపితత్వేన తు తావచ్ఛేదకీభూతసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నాప్రసిద్ధేః సాధ్యనిష్ఠయత్కించిదాధేయతె
త్యుక్తౌ తు వహ్నితావచ్ఛిన్నాధేయతాయా గ్రహణం తదనిరూపకాధికరణం హ్రదాద్యపి సంభవతీతి తన్నిరూపితత్వేన తు తావచ్ఛే
దకసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తిత్వం ప్రసిద్ధం పరం తు పర్వతీయవహ్నితావచ్ఛిన్నాధేయతాయా అపి యత్కించిత్పదేన గ్రహణాత్పునరపి
ప్రసిద్ధానుమానావ్యాప్తిరిత్యభిప్రాయవాన్ వదతి అనిరూపకత్వమిత్యాదినా నను తావతాప్యవ్యాప్తివారణం కథం కథంచి ౨
దావశ్యకత్వే తు ఇతి చేచ్ఛృణు యన్నిరూపితత్వం యత్కించిత్సాధ్యనిష్ఠాధేయతాత్వవ్యాపకం తన్నిష్ఠనిరూపకతాభావవదిత్యర్థః
ఏతదావశ్యకస్య లక్షణార్థస్త్వత్థం యత్కించిత్సాధ్యనిష్ఠాధేయతాత్వవ్యాపకనిరూపితత్వనిరూపితనిరూపకతాభావవదధికరణావృత్తి
త్వానధికరణత్వమితి తథా చ పర్వతీయవహ్నినిష్ఠాధేయతాత్వవ్యాపకనిరూపితత్వనిరూపితనిరూపకతాభావవదధికరణం నను

హానసః తత్రాపి యత్కించిత్పదయోర్ధ్యమహానసీయవహ్నినిష్ఠాధేయతాత్వావ్యాప్యకనిరూపితత్వనిరూపితనిరూపకతవ్యాప్తిద్వమానసవాత్ ఏవంచ
హేత్వధికరణాంతాద్యశనిరూపకతాభావవన్నైవసంభవతి అపితు ప్రాదాద్యేవేతి నావ్యాప్తిప్రసంగ ఇతి గ్రంథకృత్తాత్పర్యమితిదిక్ సాధ్యని
ష్ఠాధేయతాతావచ్ఛేదకసగ్రాహ్యమితి సాధ్యనిష్ఠాధేయతాత్వఘటితధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వేన వైశిష్ట్యంత్వేత్యర్థః। మహానా
లాన్యత్వాదితి। నిత్యసంబంధకాలవృత్తిత్వమనాభావాన్మహత్త్వదం। అవ్యాప్యకత్వంచ తదవచ్ఛిన్నాన్యోన్యేతి। అన్యోన్యాభావవ్యాప్యవృత్తి
వృత్తిత్వమితి భావః। కపిసంయోగరూపాంశద్వితో దోషాదాహ తద్దోష ఇతి। అవ్యాప్తేః తద్ఘటితభిన్నం తదవ్యక్తిత్వాభావాదిత్యాదిదం
లక్షణాసంగతేః తదవ్యక్తిత్వాభావవత్త్వటోభయభేదానుసంధానే అసంభవ ఇత్యర్థః। తథాచ తాదృశాధేయతానిరూపకత్వేతి సవి
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగిమత్త్వగ్రహవిరోధితానియామకసంబంధనివేశే జగదీశమతే కపిసంయోగరూపాంశ
ద్విత్వదోష ఇతి బోధ్యం। అత్రావ్యాప్తౌ హేతుం పూరయతీతి యత్కించిత్సాధ్యాధికరణేత్యాదివ్యతిరేకలక్షణే వ్యాప్తిహేతుతాభిప్రా
యేణ। వ్యాప్యసద్భావాభావనివేశే గౌరవమితి। ఆధేయతాంతత్వాతిరిక్తప్రత్యక్షనిరూపితతాపాతిరిక్తసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకా
ధేయతాత్వనిష్ఠానిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకప్రతియోగితాకేత్యర్థః। * । ఇతి సింహవ్యాఘ్రలక్షణవిచారః। * । వృత్తిపదస్య సంబంధార్థ
కత్వాదితి। వృత్తేర్నియామకసంబంధేన హేతుతాయాం తత్సంబంధావచ్ఛిన్నసాధ్యవద్వృత్తిత్వసత్త్వప్రసిద్ధత్వాదవ్యాప్తేర్వారణాయేతి

భావః అభావమాత్రం వేతి। అధికరణతాంశం పరిత్యజ్యేతి శేషః। ధూమే పర్వతే ఇతి। తస్యాం ప్రతీతౌ పర్వతావచ్ఛేదేన వహ్నిమత్త్వం
యుక్తతాభావముద్దిశ్య ధూమవృత్తిత్వం భాసతే ఏవముద్దేశ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాధికరణత్వస్య ధూమే భానాద్వ్యాపకత్వం। వైలక్షణ్యా
౪ దేతి వైలక్షణ్యమం ఖండోపాధిరూపం అథవా ఇదానీమహం తి ప్రతీతివిషయతావిషయత్వం। సైవానుయోగితా। రూపనిష్ఠాధికరణ
త్వం స్వరూపేణ ధర్తుమశక్యమాహ తథాం వహ్న్యాదేః సంయోగసంబంధేన సత్త్వానుయోగినోऽధికరణత్వస్య ప్రసిద్ధత్వాత్ కింతు ధూమ
నిష్ఠాధికరణతాగ్రాహ్యా ననుధూమనిష్ఠాధికరణతాయాం పర్వతాదినిష్ఠావహ్న్యాదికతానిరూపితావచ్ఛిన్నతారూపప్రతియోగినోऽసం
ప్కవ భవేన తదభావాప్రసిద్ధిరితి చేన్న ధూమే వహ్నిమవేతతాభావాధికరణతా నైవాలసామానాధికరణ్యాభావాధికరణతావచ్ఛేదకావిదస్తి త
స్యాం పర్వతనిష్ఠావహ్న్యాదికతానిరూపితావహ్న్యాదిమత్త్వస్య ప్రసిద్ధత్వాద్వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్ర ఏవం లక్షణసమన్వయః యత్ర వ్యాప్యవృత్తివత్వా
దితశ్చాత్ర కిం నిష్ఠాధికరణత్వం ధర్తవ్యమితి చేన్నత్ భూతలం వహ్న్యాదేన తత్ర వృత్త్వవత్సమవేతతాభావాధికరణతాయాం ఘటేసతాంతాన్యా గ్రా ౪
గృహీణ హ్యేతి సేంతు తాం వహ్న్యాదేః సంబంధేన తాదృశాధికరణతానుయోగినాం ఘటసత్వాదికరణం కపాలస్యానవచ్ఛిన్నం స్వాంజాతమితి లక్షణస రామా
మన్వయః ధూమావయవసంయుక్తధూమాంతరనిష్ఠాధికరణతాపన్యాతస్య పర్వతీయధూమనిష్ఠాధికరణతాయాం సత్త్వాద్వ్యాప్తివారణ
ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తివారణాయ యయాయేతి వివక్షాలక్షణా వ్యాప్తివారణాయ తత్తన్నిష్ఠవిదకాం టి వత్త్వస్య వివక్షా హింతు తాం వహ్న్యాద

కసంబంధేన తత్త్వస్యానుపాదానే స్వపదార్థానాం ప్రసిద్ధ్యా వ్యాప్తిః ధూమనిష్ఠాధికరణతానుయోగినాం ధికరణత్వేషు స్వావయవేష్వపి భవతి
తదవచ్ఛిన్నత్వేన తదనవచ్ఛిన్నత్వస్యాసంభవాత్ పారిభాషికత్వాసంభవ ఇతి । నన్వస్మిన్ కల్పే హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన తత్త్వస్య వైయర్థ్యం ధూమనిష్ఠా
ధికరణతానుయోగినోఽధికరణం ధూమావయవనిష్ఠం హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితావచ్ఛేద్యతాశూన్యత్వ
ఇతిచేన్న స్య స్వస్మిన్ సత్త్వాత్ అవచ్ఛేదకత్వనివేశనాపి తత్రాపి విశిష్టదేశవిధయావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నత్వావచ్ఛేదకత్వనివేశః తథా చ ధూమావయ
వనిష్ఠదేశవిధయావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితావచ్ఛేద్యతత్వస్య స్వస్మిన్నభావాత్ పదేన ధూమనిష్ఠాధికరణతత్వస్య ధర్తు
మశక్యత్వేనావ్యాప్తేః తస్మాదనుపపత్త్యా ప్రయోజనం నాయాతీతి చేన్న అఖండాభావఘటకతయా సార్థక్యాత్ అఖండాభా
వఘటకత్వం చ సంబంధాంతరేణ తత్రైవ వహ్నిల భవతీతి దిక్ అథ ధూమసంసర్గాద్యం వక్తవ్యం అన్యథా రూపవన్నిష్ఠాధికరణతాయా అ
పి స్వపదేన ధర్తుమశక్యత్వేన తదనుయోగినాం యదధికరణం తన్నిష్ఠహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితా
వచ్ఛేద్యతాశూన్యత్వస్య స్వస్మిన్ సత్త్వేన తదన్యత్వస్య గగననిష్ఠప్రతిష్ఠానాం మానాధికరణ్యాభావాధికరణతాయాం సత్త్వాత్ న చ గగన
స్య ప్రవృత్తిమత్త్వపర్యాప్తిః తన్నిష్ఠాధికరణతాయా అపి స్వపదేన ధర్తుమశక్యత్వేన తదనుయోగినాం యదధికరణం తన్నిష్ఠహేతుతా
వచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితానిరూపితావచ్ఛేద్యతాశూన్యాయా వృత్తేస్తత్ర భిన్నాయా అప్రసిద్ధత్వాదితి తదా

ణాయహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన తత్ప్రసక్తావక్తవ్యమితి చేన్న అత్ర మత్రం ధ్వానసాధనయతీతి పూర్వపక్షిణోఽమతే గగనస్యావృత్తితయా కల్పనా
యా ఏవోపజీవితత్వాత్ తస్యైతావతాంశావ్యాప్త్యాదివారణరూపప్రయోజనం నాగతమితి చేన్న హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన తత్సత్త్వసంపాదనే
౨ రూపనిష్ఠాధికరణతాయామపి ధర్మితావచ్ఛేదకతానిరూపితావచ్ఛేద్యతాశూన్యత్వస్య సత్వాత్ తత్తదధికరణతానాం కోటిరూప
నిష్ఠత్వేనానంత్యాత్ తత్తదవచ్ఛేదకకోటావతత్వస్య నివేశనగౌరవాత్ తదుపాదానేతు రూపనిష్ఠాధికరణతాయాస్స్వపదేన ధర్తుమశక్యత్వేతి న గౌ
రవమితి అథవా విషయతాయాం వృత్తినియామకత్వపక్షే గగననిష్ఠాధికరణతాయాః స్వపదేన ధర్తుమశక్యత్వేన తదనుయో
గినోఽధికరణనిష్ఠహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితావచ్ఛేద్యతాశూన్యాయదృత్తిత్వం తద్భిన్నాధికరణతా
ప్రసిద్ధ్యాఽవ్యాప్తిరితి తద్వారణాయ హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన తత్ప్రాప్తమితి అథవా వస్తుమాత్రస్య యోగేన రూపాదికత్ర
త్రాతివ్యాప్తివారణమేవ హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేనేత్యస్య ఫలం అన్యథా రూపనిష్ఠాధికరణతాపి ధర్తుం శక్యేతి తదనుయో ౨
గినోయదధికరణం తన్నిష్ఠహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితావచ్ఛేద్యతాశూన్యాయత్వం తదన్యతమస్య ౧౧౫
గగననిష్ఠాధికరణతాయాస్సత్వాత్ తదనధికరణత్వాప్రసిద్ధ్యాఽతివ్యాప్తిస్తదుపాదానేతు హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన రూపనిష్ఠా
ధికరణతానుయోగినోఽధికరణాప్రసిద్ధ్యా రూపనిష్ఠాధికరణతాస్స్వపదేన ధర్తుమశక్యత్వాన్నైవ ధర్తవ్యేత్యాధావనం తివ్యాప్తి

రితిచేత్ ఏవంచ పక్షద్వయేఽపి ప్రయోజనసాంలభ్యాం। ధూమాద్యసంబంధితయేతి। నను నితంబరూపదేశే ధూమోత్పత్తికాలావచ్ఛిన్నపర్వతా
దేః కాలికసంబంధేన వహ్న్యాద్యధికరణధూమరూపసంబంధితత్వస్య వస్తుతః సత్త్వేన కథం తదసంబంధితత్వకథనమితి చేన్న దైశికసంబంధావచ్ఛిన్న
వృత్తిత్వ తదభావాన్యతరనిష్ఠావచ్ఛేద్యతానిరూపితావచ్ఛేదకతాయాం దైశికసంబంధేనావచ్ఛేద్యాధికరణాసంబంధితత్వస్యైవ తత్రత్వేనా
దోషఇత్యాశయాత్ దైశికసంబంధశ్చ సంయోగః స్వరూపసమవాయః కాలికసంబంధేన కాలస్యవృత్తిత్వాకాశత్వసామానాధికరణ్య
వచ్ఛేదకత్వసిద్ధిరవినిరాబాధైవ పూర్వోక్తనియమసత్త్వాత్ ప్రసక్తేః ఆత్మత్వాకాశత్వయోరుభయోః పరస్పరాధికరణవృత్తిత్వేన కాలిక
సంబంధావచ్ఛిన్నత్వాత్ నన్వేవమేతాదృశనియమో బోధ్యత ఇతి కిం గమకమితి చేత్ ఏతైః కాంతరవస్త్రైతాదృశనియమసత్త్వానుకత్వే
ప్రైతద్గ్రంథధ్వనితత్వేనాభిమతస్యాస్యనిబంధత్వాత్ ధూమాదాలరసంయుక్తస్యావయవావచ్ఛేదేన ధూమాదేస్తాదృశాభావ
వత్త్వేఽపి నక్షతిరితి గ్రంథేన పూర్వోక్తనియమస్యావేష్టమితి ప్రతీయతే అన్యథా జగదీశకృతావ్యాప్తిప్రదర్శనసంగత్యాపత్తేః। అను
యోగివాచక నఞ్పర్యంతపదసమభివ్యాహృతనఞ్ఘోరాత్యంతాభావబోధకత్వమితి నియమ ఇత్యభిప్రాయేణాహ ధూమస్యే
తి। అతివ్యాప్తిప్రసంగాభావాదితి। నను హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన హేతుమన్నిష్ఠావచ్ఛిన్నాధికరణతాయాం అప్రసిద్ధత్వాదవ్యా
తివ్యాప్తిః। ననుయోగోల్లేఖియరూపే హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన హేతుమన్నిష్ఠావచ్ఛిన్నత్వం ప్రసిద్ధమితి వాచ్యం తత్రాపి కా

లికసంబంధేనాయోగోళకీయరూపాధికరణం యత్ర హ్రదాదౌ హేత్వనధికరణం తదవచ్ఛిన్నత్వేన హేత్వధికరణాయోగోళకమాత్రా
వచ్ఛిన్నత్వాభావాత్। నను పూర్వోక్తనియమేనాయోగోళకీయవహ్నినిష్ఠాయ సాధ్యవద్వృత్తిత్వాభావస్య తదవచ్ఛేదకతాయాః కా
లికసంబంధేనావచ్ఛేదకాధికరణరూపసంబంధినిష్ఠా హ్రదాదావవర్తమానత్వేనాయోగోళక ఏవ వర్తమానత్వేన తాదృశరూపహే
త్వధికరణమాత్రావచ్ఛిన్నత్వస్య ప్రసిద్ధిరితి తస్యా పూర్వోక్తనియమానంగీకారేణావ్యాప్తివిద్ధారార్థమేవ తేషాం ఛిన్నత్వో
దయాత్ ఏవం చ హేత్వధికరణమాత్రావచ్ఛిన్నాధికరణతాయా అప్రసిద్ధిరతో నాతివ్యాప్తిరితి చేన్న తుల్యయుక్త్యాసంభవవా
రణాయ హేత్వధికరణమాత్రావచ్ఛిన్నత్వఘటిత మాత్రశబ్దస్య తదితరానవచ్ఛిన్నత్వే సతి తదవచ్ఛిన్నత్వం నార్థః అపి తు హేత్వధి
కరణేతరానవచ్ఛిన్నత్వమర్థః తథా చ హేత్వధికరణేతరానవచ్ఛిన్నతాదృశసాధ్యవద్వృత్తిత్వాభావాధికరణతాయా గగన
ఏవ ప్రసిద్ధత్వాద్వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ నాసంభవః ఉక్తాతివ్యాప్తిప్రసంగశ్చేతి। నను దర్శితాతివ్యాప్తిర్యదవ్యాప్యాయాంతి
తథావిధతిర్యోక్త సంబంధాంతరేణావర్తమానేత్యత్రైవ సులభత్వాది గ్రంథాసంగతిరితి చేత్ హేత్వధికరణేతరనిష్ఠకాలి
కసంబంధానవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపితావచ్ఛేద్యతాశూన్యత్వే హేత్వధికరణేతరానవచ్ఛిన్నత్వస్యార్థః తథా చ పర్వతీయ
రూపనిష్ఠాధికరణతాయాం తాదృశీ ప్రసిద్ధేతి న తద్గ్రంథాసంగతిః ధూమనిష్ఠసాధ్యవయవావచ్ఛిన్నాధికరణతాం తు నైతాదృశీతి తా

మాదాయ వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్ర నావ్యాప్తిః ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యత్రాయోగోళకీయవహ్నినిష్ఠాధికరణతా న లక్షణఘటకాంతు
అయోగోళకరూపస్యాన్యస్యైవ తాదృశీత్యతివ్యాప్తేస్సువచత్వాత్। ననుపరస్పరానవచ్ఛేదకానవచ్ఛిన్నాధికరణతాయాం ఏతేన వ్యర్థత్వేన తత్ర
క్యాతే అయోగోళకస్యావయవోభయావచ్ఛిన్నవహ్న్యాదినిష్ఠసాధ్యసామాన్యాధికరణ్యాభావాధికరణతాయా విశేష్యస్యాపరారే
ణాతివ్యాప్తిస్తత్ర దర్శనమసంగతమితిచేదేతదసంగీకారేణకేచిన్మతనత్వాత్। పృథివ్యాం రూపాదితి। ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యత్ర తు నాతి
వ్యాప్తిః అయోగోళకీయవహ్నిపర్వతయోరయోగోళకావచ్ఛేదేన సాధ్యసామాన్యాధికరణ్యాభావాధికరణతా గగనావచ్ఛేదేన
సాధ్యసమానాధికరణత్వమపీతి వక్ష్యమాణాయాంకాతి। ననుగగనాదీనాం వృత్తిమత్వపక్షే కాలికసంబంధావచ్ఛిన్నసాధ్యవద్వృ
త్తితాభావస్యాత్మావచ్ఛేదేనాత్మత్వాదౌ తత్ర పక్షే ఇత్యవృత్తిత్వకల్పే వాత్ర పరిత్యక్తే న సమన్వయసంభవ ఇతి చేన్న హేత్వధి
కరణీభూతకాలానవచ్ఛిన్నత్వమవచ్ఛిన్నత్వం చేత్యుభయసత్వాదాత్మత్వాదినిష్ఠతాదృశాభావాధికరణతాయా లక్షణా
ఘటకత్వాత్ అవృత్తివృత్తిధర్మవ్యావృత్తిరర్థస్థలే నవనత్రకాలికసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తిత్వసత్వేన తదభావాధికరణతా ఏవం గగనా
దీనాం వృత్తిత్వపక్షే వ్యాప్తిరితి న దీధితికృత్సంగ్రంథాసంగతిరితి ప్రభిప్రాయేణైవాహ అవృత్తావేవ సత్వాత్ ఇతి। నపుంసకత్వాదితి। నతు
వృత్తిత్వం సాధ్యాభావవన్నిరూపితహేతుతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నవృత్తితత్వస్య వ్యభిచారపదార్థతాభావాత్ వ్యభిచారనిరూపకా

ధికరణావతాద్యశిత్వస్యవృత్తితాపాతాత్। ఉభయాధికరణతావత్సామాన్యకత్వం వా వక్తవ్యమిత్యత్ర పరిష్కారే సామాన్యపదం ధూమ
వానవహ్నిరిత్యత్రాతివ్యాప్తివారణాయ అన్యథా హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన యద్వృత్తిమత్త్వపర్వతాది అయోగోళకైతదుభయని
ష్ఠత్వేనాదితన్నిష్ఠసాధ్యవదవృత్తిత్వాభావానవచ్ఛేదకత్వాత్ తద్వ్యస్తు ప్రకృతహేతూభయాధికరణతావత్ఇతితదుపాదానేతు
సామాన్యాంతర్గతాయోగోళకసవృత్తాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నతాదృశవృత్తిత్వాదినిష్ఠతాదృశవృత్తిత్వాభావావచ్ఛేదకత్వాత్। నన్వేవమ
పిద్రవ్యం సత్త్వాదిత్యత్రాతివ్యాప్తిః హేతుతావచ్ఛేదకసమవాయసంబంధేనయద్వృత్తిమద్ఘటాదితన్నిష్ఠభూతలావచ్ఛిన్నద్రవ్యత్వవత్స
మవేతత్వాభావః తదవచ్ఛేదకత్వం సమవాయావచ్ఛిన్నఘట ప్రకృతహేతుభూతసత్తా ఏతదుభయాధికరణతావత్సామాన్యస్యైవ
కాలానవృత్తిత్వాత్ పరిష్కారే హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేనయద్వృత్తి నివేశ్యేత తథా చ యద్వృత్తిత్వేతదంతర్గతం గుణత్వమపి తన్నిష్ఠసాధ్య
వదవృత్తిత్వాభావావచ్ఛేదకం గుణత్వసత్తా ఉభయాధికరణతావత్సామాన్యం గుణ ఇతి నాతివ్యాప్త్యవకాశః। [illegible] హేతుతావచ్ఛేద ౭
దకసంబంధేనయద్వృత్తిత్వే తదంతర్గతత్వస్యైవాలాపి తన్నిష్ఠతాదృశసాధ్యవదవృత్తిత్వాభావానవచ్ఛేదకం శైవాలప్రకృతహేతుధూమైత
దుభయాధికరణతావదప్రసిద్ధమితి వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిరితి [illegible]। హేతుతావచ్ఛేదకసంబంధేన హేతుసమానా
ధికరణం యద్వృత్తి నివేశనశైవాలాదేరలక్ష్యత్వేన ఘటకత్వాత్। [illegible] లక్షణస్థసామాన్యపదం వ్యర్థం యద్వృత్తిత్వేతదంతర్గతాయోగో
ళపాన్యభిన్నం జ్ఞానవదన్యత్వాదిత్యాదౌ గగనాంతర్భావ్యతరబాధస్య యద్వృత్తిత్వంతర్గతతావచ్ఛిన్ననిష్ఠసాధ్యసామానాధికరణ్యాభావాప్రసిద్ధేరవ్యాప్తిరితి వాచ్యం। సాధ్యవదవృ
త్తిత్వాభావవత్త్వేనాపి యద్వృత్తిత్వస్య విశేషణీయత్వాత్ ౪

తదుత్తరపక్షిసంగృహీతత్వాదిత్యాద్యపతివ్యాప్తివారణాయ సామాన్యపదం ఏవంచవిశేషరూపేణాసంసర్గతత్వసంశీకారేపి నతద్వైయర్థ్యమితిబోధ్యం॥

శరవ్యాప్తిత్వేనాదితద్వస్తు ప్రకృతహేతుభూతాయోగోళకీయవహ్నివృత్తి ఏతదుభయాధికరణతావానయోగోళక ఏవ తస్య తద్వ
స్తునిష్ఠతాదృశసాధ్యవద్వృత్తిత్వాభావావచ్ఛేదకత్వేనాతివ్యాప్త్యభావాదితి। సమవాయేన ఘటసాధ్యక ద్రవ్యత్వపృథివీత్వాద్యన్యతర
ప్రతియోగికసమవాయేన పృథివీత్వహేతుకే వ్యభిచారిణ్యతివ్యాప్తివారణాయ సామాన్యపదస్య సార్థక్యం తత్ర అన్యథా హేతుతావచ్ఛే
దకసంబంధేన హేతుసమానాధికరణం యద్యదితిత్వం తదంతర్గతం ద్రవ్యత్వం తద్వస్తు ప్రకృతహేతుభూతపృథివీత్వ ఏతదుభయాధిక
రణతావత్ పృథివీరూపకపాలస్య ద్రవ్యత్వనిష్ఠఘటాంతవచ్ఛిన్నతాదృశసాధ్యవద్వృత్తిత్వాభావానవచ్ఛేదకత్వేన తాదృశాధికరణ
తావత్కత్వాద్ఘటాః సామాన్యపదసత్త్వే తు సామాన్యాంతర్గతపటస్య తాదృశసాధ్యవద్వృత్తిత్వాభావావచ్ఛేదకత్వసత్త్వాతివ్యాప్తిః
సత్త్వం సతి ద్రవ్యత్వసాధ్యక పృథివీత్వద్రవ్యత్వైతదన్యతరప్రతియోగికసమవాయేన పృథివీత్వహేతుకే సద్ధేతావవ్యాప్తిః హేతుతా
వచ్ఛేదకసంబంధేన హేతుసమానాధికరణం యద్యదితిత్వం తదంతర్గతం ద్రవ్యత్వమేవ తత్ర తత్సంబంధావచ్ఛిన్నసాధ్యవద్వృత్తిత్వాభా
వాంత్రప్రసిద్ధేరిత్యత ప్రతియోగ్యంశే అంతరమాహ ఘటత్వాదినా। సాధ్యతావచ్ఛేదకావయాంశ్లిష్టేతి। అత్ర సమానాధికరణపదా
భావే వ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావస్య సంగ్రహే సనత్వాత్ సమవాయిత్వాదిరూపధర్మనిష్ఠావచ్ఛేదకతాం వాచ్యత్వాదినిష్ఠప్రతి
యోగితాయాం భేదప్రతియోగికోటిప్రవిష్టతాత్ భేదప్రతియోగికోటిప్రవిష్టావచ్ఛేదకతాయాం స్వనిరూపితావచ్ఛేదకపర్యా ౭

హేతివిశేషణంతుసాధ్యాభావవల్లక్షణాంఘటకతాసంపాదనార్థం తత్ఫలంతుసద్ధేతౌసాధ్యాభావమాదాయవ్యభిచారిణ్యతివ్యాప్తిపరి
హారః। క్రియతఇతితైర్నహంవిరోధః వస్తుతస్తల్లక్షణాంఘటకత్వంవినాతివ్యాప్తిః పరిహారః ధూమాభావవద్వృత్తిత్వనిష్ఠమధిక
౮ రణధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకస్యవహ్న్యభావస్యాసత్త్వాత్ అతఃసాధ్యతావచ్ఛేదకోపయోగ్యప్తేతి పరిత్యజ్యసాధ్యతావచ్ఛేదకావృత్తిత్వేనవి
శేషితమహానసీయత్వవహ్నిత్వోభయావచ్ఛిన్నమహానసీయవహ్నినిష్ఠప్రతియోగితాకాభావమాదాయావ్యాప్తిర్దుర్వారా-
అవచ్ఛేదకతాయాంసాధ్యతావచ్ఛేదకావృత్తిత్వే తత్ప్రతియోగికతదభావస్య ఘటప్రతియోగికోటావప్రవిష్టత్వాత్మహా
నసీయత్వనిష్ఠవహ్నిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాయాభిన్నత్వేనసాధ్యతావచ్ఛేదకావృత్తిత్వసమానాధికరణమహానసీయత్వరూపధర్మని
ష్ఠావచ్ఛేదకప్రతియోగితాయాంఘటప్రతియోగిత్వేనతస్యాలక్షణాఘటకత్వేనవహ్నిమాన్ధూమాదిత్యత్రావ్యాప్త్యభావాత్ యదా
అవచ్ఛేదకతాతూభయనిష్ఠా తదాసాధ్యతావచ్ఛేదకోపయోగ్యప్తేత్యేవావశ్యంవాచ్యం। ననుతత్రాపిప్రత్యేకంపర్యాప్తత్వసముదా ౮
యాంపర్యాప్తత్వస్యవిశిష్టాంతాభావీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాంసాధ్యతావచ్ఛేదకీభూతవహ్నిత్వపర్యాప్తత్వేనఘటప్ర రామ
తియోగికోటావనంతర్భావాత్తస్యరచితమాదాయవహ్నిమాన్ధూమాదిత్యత్రావ్యాప్తిర్దుర్వారాసాధ్యతావచ్ఛేదకపర్యాప్తిత్వ
స్యసాధ్యతావచ్ఛేదకపర్యాప్తిసంబంధేనావర్తమానత్వంనార్థః కింతుసాధ్యతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్త్య

నిరూపక ఇత్యర్థః ఏవం చోభయనిష్ఠాయామేకావచ్ఛేదకతాంతస్యాసన్నిధృతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తినిరూపకత్వే
న స్వసమానాధికరణధర్మనిష్ఠత్వేన చ తత్ప్రతియోగితాయాం భేదప్రతియోగిత్వేన లక్షణేఘటకత్వేనాదోషాత్ యద్యుభయనిష్ఠావచ్ఛేద
కతానైకానాం సంబంధభేదేనావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకభేదేన చ భిన్నైవేత్యాగ్రహస్తదా హి ప్రమేయసాధ్యతావచ్ఛేదకస్థలే సాధ్యతావచ్ఛేదకా
పర్యాప్తేరుక్తప్రయోజనం నిర్దుష్టం బోధ్యం। నను తథాపి సామానాధికరణ్యసంబంధేన మహానసవృత్తిత్వవిశిష్టవహ్నిత్వావచ్ఛి
న్నాభావీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం వహ్నిత్వ ఏవ పర్యాప్తత్వేన స్వసమానాధికరణధర్మనిష్ఠత్వాపి సాధ్యతావచ్ఛేదక
పర్యాప్తత్వాత్ప్రతియోగికోటౌ వసంత అభావాద్వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యత్రావ్యాప్తిః స్యాదతస్త్యైవేతి చేన్న అవచ్ఛేదకకోటిప్రవిష్టా
నామప్యవచ్ఛేదకత్వాత్తన్నిధృతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తిప్రతియోగితావనస్వసమానాధికరణధర్మ
నిష్ఠత్వేన చ భేదప్రతియోగికోటిప్రవిష్టత్వాత్। యత్ర్యదవచ్ఛేదకకోటిప్రవిష్టానాం నావచ్ఛేదకత్వం కింతు అవచ్ఛేదకతావచ్ఛేద
కత్వం తదావ్యాప్తిరితి తత్తు ఉహం విశిష్టమవిశిష్టం చేత్యాదియాదృశానుమితివిధేయతావచ్ఛేదకతా అవచ్ఛిన్నా నిరవచ్ఛిన్నా వా తా
దృశానుమితిప్రయోజకవ్యాప్తిస్తు భిన్నైవేతి తాత్పర్యం సావచ్ఛిన్నసాధ్యతావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వస్వసమానాధి
కరణధర్మావచ్ఛిన్నత్వోభయాభావవత్ప్రతియోగితాకత్వేకలక్షణం అపరం తు నిరవచ్ఛిన్నసాధ్యతాకత్వాదివ్యాపకమేవం చ లక్షణ

ద్వయం యదేకదేశకంతహీనపూర్వోత్పన్నమభావం వంగ్యాదితస్య వ్యాప్తేరనుద్ధారః | తాదృశతాదృశాదపూనోభయాభావవద్వృత్తిత్వస్యాపి
తో విద్యమానత్వేన వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్రాపి వ్యాప్తిరితి చేత్ అహం సంధ్యతావచ్ఛేదకావయాప్రసాధ్యనిష్ఠితేత్యాది | విశిష్టాధికర
ణం సాధ్యవత్త్వతత్వేనేతి | యత్పర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతానిరూపితాధికరణత్వవిశిష్టయత్పర్యాప్త్యధికరణం ధర్మవిశిష్ట
తదర్థః యథా గ్రాహ్యతాధికరణత్వం తు ఘటత్వపటత్వాభ్యాం (ప్ర)మేయసామాన్యాభావస్య లక్షణం ఘటకత్వసత్త్వేతి యచ్చ పర్యాప్త్యేన ఘట
త్వపటత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాయా ధర్మాంశకలితత్వాత్ ఇదానీం తు విరుద్ధఘటత్వపటత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదక
ద్విత్వరూపధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతాయా అప్రసక్తత్వాద్ఘటత్వేన ఘటత్వపటత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాధర్మాంశఘటితత్వాభావః | యత్పర్యా
ప్త్యధికరణం ధర్మవిశిష్టసాధ్యమిత్యపిపాఠః తత్రేదం ఫలితాసన్నధురీణ విశేషే విశిష్టం సాధ్యమితి పాఠస్య పూర్వోక్తపాఠే తు
మూలకారోక్తస్య సమవాయితయా వా వృత్త్యభావస్య లక్షణం ఘటకతా న సత్త్వేతి యచ్చ పర్యాప్త్యేన సమవాయిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతా
యా ధర్మాంశకలితత్వాత్ విశిష్టం సాధ్యమితి పాఠే తు సమవాయిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతాని
రూపితాధికరణతావిశిష్టం పటాదిసమవాయ్యేవ న తు వాచ్యత్వరూపం సాధ్యమితి మూలకారోక్తతాదృశాభావప్రతియో
గితాయా భేదాప్రతియోగిత్వమితి | నను విశిష్టం సాధ్యమితి పక్షేపి దీధితికారోక్తస్య గగనత్వావచ్ఛిన్నప్రమేయాభావస్య లక్ష

ణాఘటకతానాయాంతి యత్కృత్త్వేన గగనత్వనిష్ఠాగ్రహీతుం శక్యత్వేన తత్వత్తత్వం పరం త్వత్ర ప్రమేయత్వావచ్ఛిన్నసాధ్యకస్థలే ఘటత్వాపత్తి
తావచ్ఛిన్నప్రమేయాభావప్రసిద్ధ్యా వైవ నిర్భరతావత్ గగనత్వేన ప్రమేయత్వాభావేన నిర్భరాభావేన తస్య లక్షణే ఘటకత్వే పినదిధి
తిర్త్వాత్తత్వయహానిః విశిష్టాధికరణం సాధ్యవదితి కల్పేతు గగనత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకగగనత్వగతతద్వ్యక్తిత్వరూపావ
ధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతానిరూపితాధికరణతావిశిష్టగగనాధికరణప్రసిద్ధ్యా యత్కృత్త్వేన గగనత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాయా ధతు న వక్తుం శక్య
త్వాద్గగనత్వావచ్ఛిన్నప్రమేయాభావప్రసక్తిః సాధ్యాభావో పి సమవాయిత్వావచ్ఛిన్నవావృత్త్యాభావత్వ సంగ్రహాయ నస్యాలక్షణత్వాత్త్వర్య
హానిరితి విశిష్టం సాధ్యమితి కల్పసన్ధియాం నను విశిష్టం సాధ్యమితి కల్పేపి వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యత్ర వ్యాప్తిః ఘటత్వనిష్ఠావచ్ఛే
దకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతానిరూపితాధికరణతావిశిష్టో ఘటః న వహ్నిరూపం సాధ్యమితి వహ్నిగతతత్త్వ్యక్తి
త్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతా యత్కించిత్సగ్రాహ్యత్వేతి తాదృశావచ్ఛేదకతాక ప్రతియోగితాన్యప్రతియోగితా ఘటనిష్ఠేతి తత్సాధ్యాభావవద్వృ
త్తిత్వాద్ధ్వంసోరితి… అవచ్ఛేదకతాక ప్రతియోగితాన్యప్రతియోగితాయాం తన్నిష్ఠత్వేన విశేషణీయత్వాత్ యత్కు విశిష్టం
సాధ్యమితి రీత్రసంఖ్యాత సాధ్యస్య నివేశః కింతు యత్కించిత్త్వేన తథాచ న ఘటాభావస్య లక్షణే ఘటకత్వేతి వహ్నిమాన్ధూమాది
త్యత్రనావ్యాప్తిరితి తన్న విశిష్టం యత్కించిదితి నివేశ సమవాయిత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య లక్షణే ఘటకత్వే నస్యాలక్షణత్వాత్త్వర్యవిఘాతస్తు

జాగరూకత్వాత్। నను విశిష్టాధికరణాంశే సాధ్యవదితి పాఠే నైవాలాద్యభావస్యాపి లక్షణఘటకత్వాత్తద్వ్యావృత్తిత్తాదవస్థ్యతోరితి వహ్ని
మాన్ధూమాదిత్యత్రావ్యాప్తిరితి చేన్న విశిష్టాధికరణాంశయత్కించిదితి యత్కించిత్త్వం నైవ నివేశః న తు సాధ్యవత్త్వేనేతి శైవాలాద్యభా
౧౦ వీయ ప్రతియోగితాయాంభావప్రతియోగితాయ్యా లక్షణఘటకత్వవ్యాఘాతాత్ అతఏవాభావాధికరణతాకప్రతియోగితాన్యప్రతియోగి
తాయాం సాధ్యసమానాధికరణనిష్ఠత్వేన విశేషణీయత్వాత్। ననూభయసత్త్వే పి వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యత్రావ్యాప్తిః విరుద్ధవహ్నిత్వ
ఘటత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నాధేయతానిరూపితాధికరణతాయాం అత్రసిద్ధావహ్నిత్వఘటత్వనిష్ఠావచ్ఛే
దకతాభిన్నావచ్ఛేదకతాయత్త్వేన తత్రాపీతి వహ్నిఘటోభయాభావస్యాపి లక్షణఘటకతయా తద్వ్యావృత్తిత్తాదవస్థ్యతోరితి చేన్న –
వ్యాసజ్యవృత్తిత్వేన వచ్ఛిన్నత్వేన ప్రతియోగితాయా విశేషణీయత్వాత్॥ ౧౦